

TAPOLCZAI LAPOK

Társadalmi és közgazdasági hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A szerkesztőség:
Harang-utca 520. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Felelős szerkesztő:
SZIGETHY ÖDÖN.
Kiadó és laptulajdonos:
LÓWY B.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félévre 5 K., negyedévre 2 korona 50 fillér.

Hirdetmények: Egy hasábos petitsor egyszeri közlésnél 8, többszöri közlésnél 6 fillér. Apró hirdetés lappal együtt egész évre 16 korona. — Nyílt-tér: petitsora 40 fillér.

Örökbehagyott visszasságok.

Nemcsak az emberek, de a nemzetek életében is nagy szerepet játszik az a juss, mely az elődöktől reájuk hagyatott.

Egész nemzeti életünkben visszatükröződik az a jelleg, mely eleink sajátossága volt s melyből a késő epigonok se tudtak kivetközni.

Nem akarunk ráutalni korai őseinkre, csak arra hivatkozunk, hogy mihelyt az irás mestersége általánosabb lett, a magyar nemes béke idején rendszeresen hivatal után sóvárgott. Akár volt nagyobb vagyona, akár nem, mindig hivatalt vállalt. Tetszett neki ez az urias foglalkozás, mely tisztelettel és fizetéssel járt, úgy hogy a magyar nemesség, ha egyébként a harc mezejére nem szólította a haza, gazdasága mellett is aspirált valami neki való hivatalra.

Ez az ősi szokás ráragadt a mai társadalomra, elannyira, hogy még a magánhivatalokat is elarasztják az irástudó emberek. Am ott rendszerint csak a szükségletekhez képest találnak alkalmazást. Nem úgy a közhivataloknál,

Még csak néhány évvel ezelőtt a közhivatalok valóságos asylumai voltak a protekció gyermekeinek. Sok oly hivatalt kreáltak, melyre szüksége sem az országnak, sem a törvényható-

ságoknak, sem a községeknek nem volt. De még ha csak ezeket töltötték volna be pártfogottakkal! De ha valahol volt valaki, a ki egyik-másik befolyásos uri emberrel jó viszonyt tartott fenn, hát betették, üresedés nélkül is, valami közhivatalba.

A bürokratizmus már-már fenyegető veszélylyé vált, a mikor a szükség megparancsolta, hogy ennek a félszégnek határt szabjanak. A protekciókat közé szorították, az érdemek több érvényt szereztek. Nem mondjuk, hogy a visszasság ebben az irányban teljesen megszűnt, de ha szemforgató álszenteskedéssel nem bíráljuk a viszonyokat, be kell vallanunk, hogy a protekció s vele együtt a korrupció a hivatalokból mindinkább kiszorul.

Nem csekély mértékben hozzájárul e kedvező eredményhez a közigazgatás tervbe vett s részben már tényleg végre is hajtott egyszerűsítése. A kereskedelemügyi miniszteriumban például már igen lényeges személyi változtatásokat szült ez az intézkedés. Egy csomó tisztviselő ott már feleslegessé vált és onnan el is vezényelték őket.

Am nemcsak a kereskedelmi miniszteriumban, hanem közhivatalaink még legnagyobb részében is sok a felesleges személyzet. A közigazgatást ez a fölös számú perzonális rendkívül

terheli s azért most már erélyesen dolgoznak azon, hogy végre teljes rend álljon be. Ne legyen több tisztviselő, mint a mennyi feltétlenül kell. Maguknak a tisztviselőknek is érdeke ez, mert kevesebb személyzetet jobban lehet fizetni. Azért csak helyeselhetjük, hogy az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének választmányja elhatározta, hogy az állami adminisztráció egyszerűsítése érdekében közreműködik. Ez okból bizottságot küldött ki a munkaprogramm elkészítésére. A bizottság kérdéseket fog intézni a közigazgatás különböző ágazatában működő férfiakhoz és megállapítja azokat az elveket, melyek alapján a személyzet tultengését meg lehet szüntetni, egyes hivatalok teljesen egyesíthetők és a meglévő munkaerő jobban kihasználható; a fölösleges állások megszüntetésére is kitérnek.

Kívánatos, hogy a szaturálás mielőbb végrehajtsék, hogy végre megszűnjék tetterős ifjuságunknak hivatalokba való tolongása.

Van még elég életpálya, hol a buzgó, szorgalmas fiatalság boldogulhat és nem árt, ha inkább önálló foglalkozásokhoz fordul, mert ez által a nemzet produktív munkaereje üdvösen fokozódik.

T Á R C Z A.

Egy jóbarátért.

A „Tapolczai Lapok“ eredeti tárczaja.
Irta: Krausz Rezső.

Zúg a harang melán, szomorúan . . . temetnek. Egy ifjut visznek örök nyugalomra. Négy jóbarát vállal nyugszik — nehéz lelki viharok közt — a könnyű koporsó.

Elhangik a bucsuszó, mi is dobunk a sirba egy-egy hantot és azon nehéz lelki vigasztalással, hogy „ott fent majd találkozunk“, hazafelé ballagunk. Megüljük a halotti tort is, iszunk barátunk lelki nyugalmaért és midőn ennek is vége van, szétoszlunk saját otthonunkba.

Néhány napig még tárgyalják Bokor Laci öngyilkosságát, csak én maradok hallgatag, sarkon fordulok és magukra hagyom az embereket.

Mint minden hozzá hasonló esetet, úgy ezt is elfeledik. Csak Nemes László nem felejt el testi-lelki jóbarátját. Minden nap friss bokoréta van Bokor Laci sirhalmán. Ki tette oda? Ó, a jóbarát.

Egyszer hivatalos kiküldetésem alkalmával a t . . . i temető mellett elhaladva, egy siron női alakot veszek észre, aki buzgón imádkozik. Ugyanis a temető az ut mellett fekszik s így még a hangokat is kivehettem és

nem kevésbé lepott meg, midőn a női alakban Borsódiné Hegyi Ágotát ismertem fel.

A kocsist szólítottam, alig vártam, hogy haza érjek. Otthon egy inas névjegygyel vár. Elveszem tőle. Fáradt is, éhes is voltam, hát csak úgy hanyagul zsebre dugtam olvasatlanul és midőn már az elébb említett vágyaimat kielégítettem, olvasom e sorokat:

„László napja van ma, vacsorára várlak.
Nemes László.“

No már most mit csináljak? Számot vettem magammal, hogy képes vagyok-e még egy vacsorának megfelelni és fölkerestem László barátomat.

Persze, már későn érkeztem. Az összehívott társaság már viharos jókedvben volt, éltették a „Lászlókat“, és bizony nekem is hozzá kellett fognom, hogy a teletöltött poharak fenéig ürüljenek, — hogy a társaságot jókedvében elérjem.

Egyszerre, mintha elválták volna a beszéd fonálát, halotti csend állt be.

— Szegény Laci barátunk, ha most köztünk lehetne . . . sóhajtanak egyszerre.

— Bokor Lacit említitek? Az az asszony, úgy látszik még a sirban sem hagyja szegényt nyugodni. Az elébb, hogy hazafelé jöttem, láttam az asszonyt az ő sirjánál.

Amint folytatni akárom elbeszélésemet, Nemes László, a házigazda, int kezével, hogy ne tovább. Mellét kidüllesztí szemei zavaró-

sak lesznek, ott hagy bennünket lakásán és rohan ki a sötétségbe.

Másnap reggel, midőn a hivatalos aktákat rendezem, harangozni hallok. Folytatólagosan két halottra huzzák. Aki ismeri a lélekharang jelentőségét, mindjárt észrevehette, hogy egy nő és egy férfi a halott. Önkéntelenül fölvettem szemeimet. Az arra sietőktől kérdezem, hogy ki halt meg? „Gyilkosság és öngyilkosság“ — és azzal sietnek tovább, tovább, ki a temetőbe.

Utoljára Tátrafüreden voltunk együtt. Én élvezni mentem, ő menekült a gyönyörű asszony szemei elől. Elég jól éreztük magunkat. Egyszer lélekszakadva rohan haza Laci barátom. Mi bajod? Az asszony . . . az asszony . . . és ledül a pamlagra. Ugy kellett felocsolnom ájulásából, azután elaludt. Felébredésekor oly halvány volt, mint a halál. Kértem, könyörögtem, beszéljen, ő azonban csak annyit mondott, „ha ő megöl engem, akkor te őt“ . . .

Sokszor ajkainkra jön, hogy „hires Hegyi Ágota verjen meg az Isten! Sokszor könnyeket csaltál szemünkbe, de most meglakoltál bünödért.“

Puha, selymes ágyban aludta utolsó éjszakáját Hegyi Ágota. Reggel csengetést hall, és — nehogy a szobalány bármit is ellessen titkaiból — ő maga, bár pongyolában, ereszti be a férfit, kit jól ismert; kezében levél,

A vidék egészségügye.

Japán alig ötven éve nyitotta meg kapuit az európai civilizációnak s bámulatba ejt bennünket azon sok győzelem, melyeket a legmodernebb technikai készültséggel aratott az oroszok felett.

De elbámulunk statisztikájukon, a melyet a halálozás és születésről ott készítenek, amely kifogástalan, nem azért van úgy hisszük, mert náluk a narancs és citrom helyett crisanthin virul, hanem azért, mivel a japánok sokat áldoznak az egészségügyi viszonyok javítására. Alig négy éve adott ki a japán kultuszminiszter egy rendeletet, melynek értelmében az egészségügy már az elemi iskolában egy képesített tanárnak elő kell adnia.

„Csak ép testben ép lélek“. Lykurgust Spártában is csak üdvös gondolat vezérelte, midőn ledobatott a Taygeti hegyről minden gyermeket, ha azt elég érettnék, egészségesnek nem találták.

Nálunk az egészségügy az állam mostoha gyermeke. Hány helyen tapasztaljuk, hogy körorvosnak is olyant választanak meg, ki egészségügyből nem vizsgázott, lakás- vagy iskolaegészségügy előtte terra incognita. Csodálkozunk, ha oly sok a scrofulos tuberkulotikus beteg s oly gyakori a vidéken a megbetegedés.

Nagy applommbal alakulnak egyesületek a tuberculózis elleni védekezésre, szanatóriumot akarnak építeni, appellálva a társadalom nagylelkűségére. Hány szanatórium kellene a tüdőbetegek befogadására, hány várost kellene építeni, hol azok el férnének, hisz szanatóriumban csak olyant vennénk fel, akit alkalmasnak tartunk oda, vagyis valószínűséggel állíthatjuk a kellő kezelés melletti kigyógyulását. A meglevő baj mellett arra kellene nagy súlyt fektetni, hogy a baj

fészket, melegágyát el kellene pusztítani, megsemmisíteni.

A fő a sok egészségtelen lakás, tulsufolt iskola. Gombamódra építenek és másra nem figyelnek, mint hogy milyen magas legyen a szoba, milyen magas az ablak, vajjon a talaj nedves-e vagy szerves anyagokkal van-e telve, az mellékes.

Mennyi és mily sok scrofillés, tüdőbeteget látunk mostanában minden faluban, községben, városban: talán azért oly viruló most, mivel készül a sok szanatórium, vagy azért, mert sok a nedves egészségtelen lakás.

A nedves lakásban a csirája sokféle betegségnek, különösen a tuberkulózisnak.

A régi Róma egyike volt a leg-egészségtelenebb városoknak, amely 7 dombon épült, a sok mocsár miatt ott közelében a malária folyton dühöngött, szedte az áldozatait; talán alakult „malaria ellen védekező egyelet“ Rómában? — dehogyan; a canalisáció folytán a sok mocsár megszünt, a maláriát okozó plasmodium nem fejlődhetett ki, így lett Róma egyike a legegészségesebb városoknak.

Miért mondjuk ma, hogy a tifusz már nem olyan súlyos betegség, mint 30—40 év előtt, miért nem pusztít a difteria oly mértékben, mint 8—10 év előtt? talán mert Behring azon egyetlen, mond egyetlen malaca a szerumbéaltás folytán nem pusztult el s azóta szerummal oltunk? dehogyan, mert az egészségügyi viszonyok javultával egyes helyeken az emberi szervezet ellentálló képessége fokozódott, az a tifus vagy difteria nem képes oly vehemenciával a szervezetet megtámadni, nem tud oly súlyos elváltozást előidézni, a baj, a betegség enyhébb, a beteg meggyógyul.

Hány urinóvel találkozunk, ki a legfőbb súlyt a szalonra helyezi, csak

az legyen szép, nagy, világos, tágas, a hálószoba akármilyen kicsi is. Nem gondol arra, hogy a szalonba alig töltenek 1—2 órát, míg a hálószobában 8—10 órát is.

Nem tudják, hogy a szoba levegőjében oxigénnek, élenynek kell lenni, ami az élet fenntartásához szükséges, minden kilehelés után élenyt szívunk be, a kilehelt szénsavat az oxigén pótolja, ha sokan vannak egy teremben, hányan elajulnak, mirenek egyszerű oka az, hogy a bentlevők a terem oxigénjét felemésztették, így szénsav felhalmozódás van jelen, az illető szénsavmérgezésben szenved s mihelyt kivitték a szabadba, ahol oxigéndús, friss levegőt szívhat be, rögtön magához tér.

Igy vagyunk a nedves, kicsi hálószobával is, 8—10 óra alatt felemésztették a szoba levegőjét, szénsavval telített levegőt szívnak be akkor is, mikor oxigénre volna szükségük, ezért ébrednek az illetők főfájással, nincs étvágyuk, arcuk halvány, beesett, elvesztik az ellentálló képességet a betegségek ellen, hamar megárt minden.

Ha a lakás nedves talajon épült, a gyermekek scrofulosok lesznek (mirigydaganattal, fül-folyással, szemgyuladással) a tuberculózis mint csont- és tüdőbetegségek alakjában lép fel.

Káros az, ha oly helyen építik a házat, ahol előbb kertek voltak, vagy szemét lerakódó hely, mert itt a talajvíz felületesen van és a hajszálcsövesség folytán a falak felszívják a talajvizet, a fal nedves, rajta a penész és hasadógombák egész kis oázist képeznek, melyek a levegőből sok oxigént vonnak el, ezáltal a szoba levegője romlik, a bennlakók satnyulnak, scrofulos tuberculotikusak lesznek. A szerves anyag fertőzi a levegőt, mert azok elégéséből szénsav keletkezik, amihez az oxigént a környezet szolgáltatja, így elvonatik ismét csak az élvezettől. Ez a szénsav nem marad a falban, hanem behatol a lakásba.

Ha már okvetlen oly helyen kell házat építeni, ahol sok a szerves anyag, vagy szemétkerakódó helyen, azt legalább jó mélyen fel kell ásni, megforgatni s hosszú időn át kitenni a nap és levegő oxidáló hatásának, vagy a szerves részt eltávolítjuk és helyébe száraz, tiszta anyagot hordatunk.

Az egészségügy megköveteli, hogy minden lakás alá legyen pincézve, úgy hogy a lég ott meggyűlhet, a talajvíz a lakásba nem hatolhat, nagyobb a valószínűség, ha a lakás száraz, egészséges lesz s a lakók megvannak óva a gyakori megbetegedéstől.

A hatáságnak ki kell mondani, hogy minden újonnan épült házba, csak az építés megkezdésétől számított 1 év múlva adja meg a lakhatási engedélyt.

Ezek oly csekély feltételek, melyeket minden falun betarthatnak s valószínűbb, hogy egészségesebb generációt hoz a jövő.

Dr. Marton Adolf
kép. egészségügy tanár.

Elveszi a levelet, felbontja és egy fényképet esik ki belőle. Bokor László arcképe volt.

Az asszony összerézzen.

— Mit kíván, uram?

— Kötelességemnek teszek eleget, bár késsön, midőn ezen képet nagyságos asszonyomnak átszolgáltatom.

— És ön miféle összefüggést talál ezen kép és köztem?

— En semmit. Bokor Laci így hagyta végrendeletében.

— Hát ki volt Bokor László? Ismertem én legalább, vagy beszéltem vele?

A férfi hallgat.

— Csak nem gondolja uram, hogy én özvegy Borsodiné Hegyi Ágota, tizenkétezer hold legjobb magyar föld tulajdonosnője, figyelemre méltatom az ön nagyrabecsült barátját?

A férfi állt és pirult, majd kigyuladt. (Hát ilyenek az asszonyok?)

— Asszonyom! Tehát nem ön volt tegnap este a t . . . i temetőben?

(Találva érezte magát.) Én . . . én . . . én nem.

Kitört a férfi, mellét ismét kidüllesztette, szemei még zavarosabbak lettek, mint László napján. Hát ön miatt lett öngyilkos az ön nagyrabecsült barátom. Asszonyom, ön szerette szegényt, de a világ előtt szégyelte. Önt szép özvegy, sértette az is, hogy neki tud-

tára adja szerelmét, mert annyi hold tulajdonosnője. Utána ment Tátrafüredre. Az ő kívánságára nem kalapban, hanem mindig sapkában jért, mit Laci mindig más által adott tudtára és annak a „másnak“ mondat ön, hogy szereti Lacit, de a világ előtt nem szabad szeretnie. És az a más, akivel szegény megboldogult barátom számos estén át oly szépen elbeszélgetett kedvedről, mily szívesen lett volna az ő felesége! Ön azonban addig játszott a szívvel, míg meg nem hasadt. Öngyilkos lett az ön barátom azért, mert ön kegyetlen volt hozzá, aki addig csábitja a férfiakat, míg bele nem bolondulnak és annál nagyobb a dicsőségük, mennél többen lövik főbe magukat a kacérságuk miatt.

Az ilyen asszonyok mást nem érdemelnek . . .

Két lövés hallatszik és Hegyi Ágota halva rogyott össze.

A fiatal ember kiszalad, menekülni akar, egy hang azonban üldözi, gyilkos, gyilkos!

Kirohan barátja sírhantjára, zokogva röpit két golyót szívének. Barátja sírján adta ki lelkét.

És ismét zúg a harang mélán, szomorúan. Nem is egyre, hanem kettőre huzzák és kiáltozzák a gyermekek: „Gyilkosság és öngyilkosság!“

Nemes Lászlónál egy levél maradt csak, rövid két szóból, hogy „Kivánságod teljesült.“

H I R E K.

Lapunk mai száma az országos ünnepre való tekintettel egy nappal előbb jelenik meg.

Vasutügy. Reé Jenő és társának a Veszprémből Almádiba, onnan Balatonfüredre és Tapolczára vezető helyierdekű vasutra nyert engedélyt a kereskedelmi miniszter egy évvel meghosszabbította.

Pályázat. A sümegi járási főszolgabírói állásra szóló pályázat a vármegyei hivatalos lap 34-ik számában megjelent. Az állást a szeptember 11-én tartandó közgyűlésen töltik be. Javadalma 3600 korona fizetés, természetben való lakás, 500 korona irodaátalány, 1000 korona utiátalány és 200 korona póthelyiség-bér. A kérvényeket szeptember 6-áig kell benyújtani.

A Balatoni Szövetség megalakulása. A mi kedves magyar tengerünknek, a Balatonnak jövődjére, fürdőinek fejlődésére nagy jelentőséggel bír a 11-iki dátum. Ekkor alakult meg ugyanis Siófokon a Balatoni Szövetség, amely céljaul tűzte ki a balatoni fürdői élet fejlesztését, a fürdők közös érdekének megóvását és általában a balatonparti vagyonsodás előmozdítását. A szövetség tiszteletbeli elnöke Széchenyi Imre grófot, ezt a minden nemes célért küzdelemre kész magyar főurat választotta meg. Az egyesület egyik vezető alelnöke Óváry Ferencz országgyűlési képviselő lett, ki szintén nagy érdemeket szerzett a szövetség megalakítása körül. Dr. Óváry Ferencz országgyűlési képviselő nyitotta meg az ülést. Széchenyi Imre grófot kérte fel az ülés vezetésére. Óváry ezután ismertette az egyesület célját, az egybegyűlteket éljenzése között megalakultnak jelentette ki. Tiszteletbeli elnöknek megválasztották Széchenyi Imre grófot, elnöknek Belaváry-Burghard Konrad főrendiházi tagot. Alelnökök lettek: Széchenyi Viktor gróf, Óváry Ferencz és Szücs Béla. Titkár lett: Kovács Dénes, pénztáros Várady Gyula, ellenőr Getső Ignác. Azután a 45 tagú választmányt alakították meg, melynek tagjai Zalavármegye részéről: Hertelendy Ferencz Csertán Károly, Hary István, Dezsényi Arpád, dr. László Mihály, Virius Vince, báró Putenai Geza, Halbik Cyprián, Fittler Sándor, Csemez Pál, dr. Lóczy Lajos, Takách Imre, Szentmiklóssy Gyula, Forster Elek, Iboss Nándor.

A főszolgabírák előléptetése. Mint a „Vármegye” írja, a belügyminiszterium vármegyei osztálya arról az álláspontra helyezkedik, hogy a főszolgabírák, akiknek előléptetése választás útján történik, csak rendes közgyűlésen lephetnek elő a VII. fizetési osztályba. A miniszterium ennél fogva a jelenlegi előléptetéseket jóváhagyni nem fogja, hanem elő fogja hívni a vármegyéket, hogy ezen előléptetéseket az őszi rendes közgyűlésen eszközöljék. A jóváhagyás megtagadása tehát csak merő formalitás, amely legfőbb indokát abban leli, hogy a jelenlegi költségvetésben az előléptetéssel járó többkiadásra pillanatnyilag sincs fedezet.

A vasuti menetrend. Nagyra vagyunk azzal, hogy Tapolcza vasuti csomópont létszen. Nagy áldozatok árán megépítettük a sümegi, majd a keszthelyi vasutat és hovatovább reméljük a Balatonfüreden át Veszprémmel és Székesfehérvárral való összeköttetést. Hanem a helyi viszonyainkra nem voltunk tekintettel. Szó nélkül túrtük, hogy míg csak a Sümeggel való összeköttetés állott fenn, gépészek, tisztviselők itt laktak, most a keszthelyi vasut kiépítése alkalmával ezeket áthelyezték Keszthelyre. Szó nélkül túrtük, hogy míg Keszthelyre a kora reggeli órákban el lehet jutni, addig például Edericsről csak délelőtt 10 óra tájban érkezhetni ide, úgy, hogy piacunk e miatt sokat veszít látogatottságából. Ép így vagyunk a Budapesttel való összeköttetéssel. Míg Keszthelyen a Budapestben megjelenő napilapokat ebéd után szeltniben olvashatják, addig Tapolczán az nap esti 7 óráig kell várni, sőt a postától távolabb lakók 8 órakor, sőt 8 óra után kapják a postát. Ismét sok panaszra ad al-

kalmat, hogy ebéd után, legalább a fürdő-évad ünnep és vasárnap délutánjain nem közlekedik vonat, pedig a közönség oly se-regesen tódulna a Balaton mellé, hogy e helyi vicinálisunk jövődelmező személyforgalmat tudna felmutatni. Röviden összefoglalva panaszainkat, azon véleményben vagyunk, hogy Tapolcza iparos és kereskedő-osztályának mozgalmat kellene indítani, hogy a város érdekeire való tekintettel a vasuti menetrend a mi helyi viszonyaink és érdekeink tekintetbe vételével módosíttassék.

A csáktornyai tanítóképző-intézet jubileuma. A csáktornyai m. kir. állami tanítóképző-intézet fennállásának negyedszázados évfordulója alkalmából, a volt tanítványok által 1904 évi szeptember hó 6-án jubeliumi ünnepséget rendez, melynek sorrendje: Szeptember 5-én Bárány Ignác igazgató sirjának megkoszorúzása. szeptember 6-án Te Deum után felvonulás a Zrinyi-emlékoszlophoz. Az emlékoszlop megkoszorúzása. Az ünnepi beszédet tartja Varga Tivadar, gyöngyösi állami iskolai igazgató. 4. A Zrinyi-várnak a tanítóképző-intézet régi otthonának megtekintése. Emlékbeszédet mond Hujzák Lukács iglói állami tanítóképző-intézeti tanár. 5. A tanítóképző-intézet tornatermében a „Hymnus“-t éneklék a jelenlevők. 6. Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, Zalavármegye kir. tanfelügyelőjének üdvözlő beszéde. 7. A vallás és közoktatásügyi miniszter képviselőjének válasza. 8. Az intézet 25 éves multját felolvassa Margitai József tanítóképző-intézeti igazgató. 9. A jubeliumi zászlószalag átadása. Alkalmi beszédet tart Brauner Lajos csáktornyai állami iskolai tanító. 10. Az első továbbképző-tanfolyam hallgatói által adományozott zászlószalag átadása. Beszédet mond Honfi Lőrincz zrinyifalvai állami iskolai tanító. 11. Bárány-emléktábla felavatása. Ünnepi beszédet tart: Csiszár József zalaegerszegi állami iskolai tanító. 12. Samu-emléktábla felavatása. Ünnepi beszédet mond: Poredus Antal nagykanizsai állami iskolai tanító. 13. Az érkező levelek és táviratok felolvasása. 14. „Szózat” éneklék a jelenlevők. 15. Az ünnepély után társasbéd a Zrinyi-szálló nagytermében. Egy teríték ára (5 fogás fél liter borral) 4 korona. Ezen jubeliumi ünnepély alkalmából az intézet azon — elemi népiskolánál, tanfelügyelőségénél, tanítóképző-intézetnél, vagy felső nép- és polgári-iskolánál működő — volt növendékei részére, kik az ünnepélyen megjelenni óhajtanak, a nagymélt. m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter ur folyó évi július hó 13-án kelt 55950. számú rendeletével három napi (szeptember 5. 6. és 7-én) szünetet engedélyezett. A kik az intézetben való elszállásolásra igényt tartanak s a kik a társasbédben részt venni óhajtanak, szíveskedjenek ezt a rendező-bizottság elnökével (Margitai József igazgatóval) legkésőbb augusztus 30-ig tudatni. Az ünnepély után csoportfénykép készíttetik a megjelentekről.

A helybeli izraelita népiskolában az 1904—1905. tanévre a beiratások szeptember 1. 2. és 4. napján délelőtt 8—11-ig fognak tartatni, ennél fogva kéretnek az érdekelt szülők, gyermekeiket nevezett napokon beírtni, hogy a rendes tanítás szeptember 5-én kezdetét vehesse. A felvételnél a tandíjakon kívül beirattási díj, nyugdíj-alapra és értesítőre 1 K. 10 fillér, az ifjúsági könyvtár javára pedig a tandíj-fizetők részéről 20 fillér ízetendő be. Akik teljes vagy részleges tandíjmentességre tartanak igényt, ezen óhajukat az iskolaszék elnökségéhez írásbeli irásbeli kérvényben jelentsék be augusztus 30-ig; később érkező, vagy szóbeli jelentkezések tekintetbe nem vétetnek. Azon szülők, kik gyermekeiket az első osztályba felvétetni kívánják, amennyiben a gyermekek nem a hitközségi anyakönyvbe vannak bejegyezve, azt, hogy a gyermekek 6-ik életévüket az 1904. év folyamán betöltik, anyakönyvi tanúsítványt tartoznak igazolni. Tapolcza, 1904. augusztus hó. Dr. Varjas Gábor iskolaszéki elnök.

A csendőrség és a tűzoltás. A gyakori tűzveszedelem alkalmából érdemes rendeletet adott ki Nyiri Sándor honvédelmi miniszter, a melyet most küldtek szét a csendőrpáncsnokságoknak. A rendelet meghagyja, hogy

olyan városokban és községekben, ahol hivatasos tűzoltóság van; a csendőrök hetenkint két órában tanulják meg a tűzoltást és életmentést. A vidéken előforduló tüzeknél sok esetben vezető szerepe jut a csendőröknek és így igen fontos, hogy a csendőrök a tűzoltásban is bizonyos szakképzettséget sajátítsanak el. A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség elnöksége a csendőrök ilyen irányu kiképezésére már két esztendő előtt felhívta a honvédelmi miniszterium figyelmét.

Hidmunkálatok a Zalahidon. A Keszthely-balaton-szent-györgyi vonalon Fenék megállóhely közelében levő Zalahidon a keszthelyi osztálymérnökség nagyobb szabásu javítási munkálatokat teljesít. A javítási munkálatok szükségessé teszik az 50 méter hosszú fahid első és második nyílásában a mindkét oldali hosszartók és egyéb gerendák kiváltását. Ez a munka hosszabb időt kíván, azért szükséges, hogy a pályát bizonyos időre elzárják. A pályát először 18-án, csütörtökön zárták el, másodsor augusztus vége felé. A pálya elzárás idejében a személyforgalmat átszállással tartották fenn és pedig akként, hogy a 18-án reggel és délelőtt Keszthelyről menő és ide érkezett vonatoknál a Zalahidon előre kirendelt segélyvonatok továbbították az utasokat. Az átszállás érdekében az osztálymérnökség külön gyalogjárót és perront létesített és az átszállásnál munkásaival segédkezett. Az átszállásnál a rendre és biztonságra személyesen ügyelt. A déli 11 óra 50 perckor Keszthelyre érkezett 6127. számú személyvonat már a hidon rendesen áthaladt, mert ezen időre a tervbe vett munkálatokat befejezték.

Vihar és villámcsapás Tapolczán. folyó hó 18-án este felé nyugati szél támadt, mely mind hatalmasabb porfelhőt kavart föl. A szél helylyel közel oly erővel lépett fel, hogy pl. a tapolczai állomásról 2 teherkocsit elsodort és Györkig elhajtott. A szőlőkben karókat tört ki és a tőkéket ledöntötte. A szél okozta porfelhő után nagy vihar keletkezett, a villám beütött Bolla Gábor halápi utcai lakos istállójába és agyonstujtott 3 darab szarvasmarhát. A hirtelen támadt tüzet a sűrűn hullott zápor és a tűzoltók fáradozása lokalizálta úgy, hogy csak a kigyuladt istálló égett le. Az istállóban levő tengeri nyulak csodálatos módon mind életben maradtak.

Zalavármegye közigazgatási bizottsága Hertelendy Ferencz főispán elnöke alatt folyó hó 9-én tartotta rendes havi ülését. Az alispáni jelentés szerint a közegészségi állapot, bár az egész hónapban tropikus hőség uralkodott, úgy a felnőttek, mint a gyermekek között általában jó, míg a hasznos háziállatok egészségi állapota a hosszantartó hőség következtében kedvezőtlen volt. A személyes és vagyonsbiztonság veszélyeztető jelenség, az apróbb lopási és tolvajlási eseteket kivéve, — melyeknek tettesei legnagyobb részben kinyomozva az illetékes hatóságoknak átadattak — a lefolyt hónapban nem fordult elő. Julius hónapban előfordult tüzesetek közül ezideig bejelentett 14. Az összes kár 17721 koronát tett ki, ebből biztosítva volt 12858 korona, így a biztosítatlan maradt kár 4863 koronára rug. A kincstári és egyéb köztartozások ezidő szerint nagyon csekély mértékben folynak be, talán a cséplés és szüret befejezésével nagyobb eredmény lesz elérhető. Az országszerte volt jégeső vármegyénket sem kímélte meg. A beérkezett jelentések szerint július hó 22-én a szécsiszigeti körjegyzőséghez tartozó összes községeket a jég most már harmadizban teljesen elverte és ugyanezen napon Lenti, Mánófia községek határában levő szőlőket és a szántóföldeken még kint levő terményeket a dió és tojás nagyságu jégeső teljesen megsemmisítette. Julius 26-án Alsópáhok, Szentgyörgyvár, Szent-András, Cserszegtomaj, Vonyarcz, Gyenes-Diás és Sármellék községekben szőlőket a tyuktojás nagyságu jég elverte s a kukoricában is nagymérvű kárt okozott; ugyanezen a napon Gétyén, Bókaházán, Tilajban, valamint Zalaegerszeg városában is volt jégeső, e helyeken azonban kevés kárral. Az adóleengedés céljából a bejelentés minden község részéről megtétt, melynek alapján

sok helyütt a helyszíni szemle is megejtett s intézkedés történt, hogy adóleírások mielőbb foganatosíttassanak.

Ismét tűz. Köveskállya községben folyó hó 12-én Fábrián Dániel tulajdonát képező sóstói dülői tölgy- és fenyővel berakott erdejében a száraz fű ismeretlen módon kigyuladt és ennek következtében 200 korona értékű csemetefa elégett.

A községi és körjegyzők illetményeinek szabályozása. A vármegye törvényhatóságához a tegnapi napon érkezett le a belügyminiszteriumtól a községi és körjegyzők, valamint a segédjegyzők illetményeinek szabályozásáról szóló 1901. évi XI-ik törvénycikk végrehajtási utasítása. Az utasítás szerint az államsegélyt, a korpótlékok és személyi pótlékokat a jegyzők és segédjegyzők a kir. adóhivataloktól fogják felvenni; a belügyminiszter azonban kívánatosnak tartja s ez az érdekeltek régi és méltányos óhajának kielégítését is jelentené, — ha a jegyzők és segédjegyzők a községektől élvezett pénzbeli javadalmazást is az állampénztártól vehetnék föl. Ezt a célt a miniszter egy községi jegyzői fizetési alap létesítésével véli elérhetni. Ilyenek létesítése pedig úgy történék, ha a vármegyebeli községek arra köteleztetnének, hogy a jegyzők és segédjegyzők pénzbeli javadalmazását bizonyos időközökben, például negyedévenként előzetes részletekben szállítsák be az illető kir. adóhivatalhoz. A miniszter az ez irányban leendő intézkedésekre hívja fel a vármegye közönségét, megjegyezvén, hogy az e célból alkotandó szabályrendeletet a legkészségesebben hagyja jóvá.

Vadak szállítása. A belügyminiszter az orvvadászatnak s a vadak tilalmas időben való elejtésének meggátolása végett elrendelte, hogy az elejtett vadak adásvetele és szállítása csupán azok jogos szerzését bizonyító igazolványok felmutatásával történhetik. Igazolványul szolgál ama vadászati terület tulajdonosának vagy bérlőjének, avagy ezek megbízottjának az illetékes községi előjáróság által láttaozott bizonyítványa, akitől a vad szereztetett. A rendelet megszegőit 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújthatják.

Öngyilkosság. Barka János a Tapolczához tartozó Poszdombon volt vinceller, különös módon vetett véget életének. Puskája csövének dőlt, a ravaszt egy bottal megütötte és a dördülés után azonnal szörnyet halt. Tettenek oka ismeretlen.

A difteria szérum népszerűsítése. A belügyminiszter a difteritisz gyógyszerének népszerűsítése céljából rendeletet adott ki, mely a szérum tartására az összes gyógyszerárakat kötelezi. A rendelet legfontosabb része az, hogy a szérum a jövőben az országos betegápolási alap terhére is rendelhető és így a legszegényebb néposztálynak is lesz módja, hogy a szérummal megmentsse gyermekét a biztos haláltól.

Visszaélés a vadászjegyekkel. Megtörtént már, hogy Nimródnek ama fiai, kiknek nagyobb vadászterületük van, fiaik, rokonaik, jóbarátaik részére azon réven kérnek vadászjegyeket, mintha azok az illetőknek cselédjeik volnának. A cselédek vadászjegyei után tudniillik nem kell adót fizetni. Erről a szokásról sokpanasz érkezett a belügyminiszterhez, akimost szigorú rendeletben hívta fel a törvényhatóságot, hogy ezentul a cselédeknek csak cselédkönyv felmutatása mellett adjon ki az illetékes hatóság vadászjegyeket. Ezzel a rendelettel a potyázó és adózás nélkül üzött vadászat előtt betették a kaput.

Szilági és Diskant miskolczi gépgyáros cég kitűnő borsajtóira, valamint legújabb „Villám” centrifugális bogyzó és zuzógépeire felhívjuk t. olvasóink figyelmét. Kiemelendők különösen a cég által feltalált és készített „Kincsem” és „Hegyalja” borsajtók, nemkülönben a nagyüzemi préseléshez készített kettős kosaru sajtók, amelyeknél a régi világ-fából készített prése genialisan egyesítve van a modern technika vívmányaival. A sajtó felső része acél, alsó része faszervezet. Annélfogva a must sehol sem érintkezik vasrészekkel, hanem csak fával, ami a must ízét, színét, zamátját nem befolyásolja.

A törkölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. Az 1901. évi temesvári, az 1902. évi egri és a pozsonyi II. mezőgazdasági országos kiállításon a cég borsajtói az első díjjal, aranyéremmel lettek kitüntetve.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Szőlőbirtokosok figyelmébe

ajánlom állandóan nagy választéku raktáramat, mindenféle, a szőlőkezeléshez szükséges gépekből u. m. **permetezők, szénkénevezők, porozók, lepkefogó lámpák** — továbbá a legnagyobb választék **szőlőprésekben**, azonkívül **állandó raktárt tartok mindennemű gazdasági gépekből.**

Pauk Vilmos

vaskereskedése, TAPOLCZA.

Csöndes József ügyvédnek a tapolczai határban fekvő szántóföldjei örök áron eladók, esetleg elcserélendők vagy hosszabb időre bérbeadandók.
Fölvilágosítást ad a tulajdonos.

FOGAK és teljes fogsorok

rágásra alkalmasak a gyökér eltávolítása nélkül is, továbbá eltörött és nem jól illő fogsorok javítását 2 óra alatt mérsékelt árak és részletfizetésre is elvállalja.

Brattan József, fogműves

Tapolcza, fűtőca volt Hoffmann-féle házban.

Lówy B.

könyv- és

papirkereskedésében

AZ ÖSSZES RAKTÁRON LEVŐ

zeneművek

➡ FÉL ÁRON ➡

ADATNAK EL.

A Balatontavi Gőzhajózási Részvény-Társaság menetrendje.

Ervényes 1904. évi július hó 1-től 1904. évi augusztus hó 31-éig.

Révfülöpről indul d. e. 6 ó., 10 ó. 40 p. és d. u. 5 ó. 20 p.
 Boglára érkezik d. e. 6 ó. 30 p., 11 ó. 10 p. és d. u. 5 ó. 50 p.
 Boglarról Badacsonyra érkezik d. e. 8 ó. 45 p. és d. u. 2 ó.
 Badacsonyból Boglára indul d. e. 9 ó. 40 p. és d. u. 4 ó. 20 p.
 Boglarról indul d. e. 7 ó. 20 p., 12 ó. 15 p. és d. u. 7 ó. 15 p.
 Révfülöpre érkezik d. e. 7 ó. 45 p., 12 ó. 45 p. és d. u. 7 ó. 45 p.

Révfülöpről Keszthely felé Badacsony, Fonyód, Balatongyörök érintésével minden szerdán csütörtökön és pénteken d. e. 9 ó. 40 p. 10 ó. 45 p. és d. u. 7 ó. 40 p. Révfülöpről Boglár, Balatonföldvár, Balatonfüred, Siófok, Kenese felé minden szerdán, pénteken és szombaton d. e. 9. ó. és d. u. 6. ó. 20 p.

HIRDETÉSEK.

A czimre ügyeljünk!
Kerékpár
alkatrészeket

30%-al olcsóbban lehet nálunk beszerezni mint bárhol a világ legelső gyáraiból gyári áron alul havi 10-12 koronás részletfizetésre.

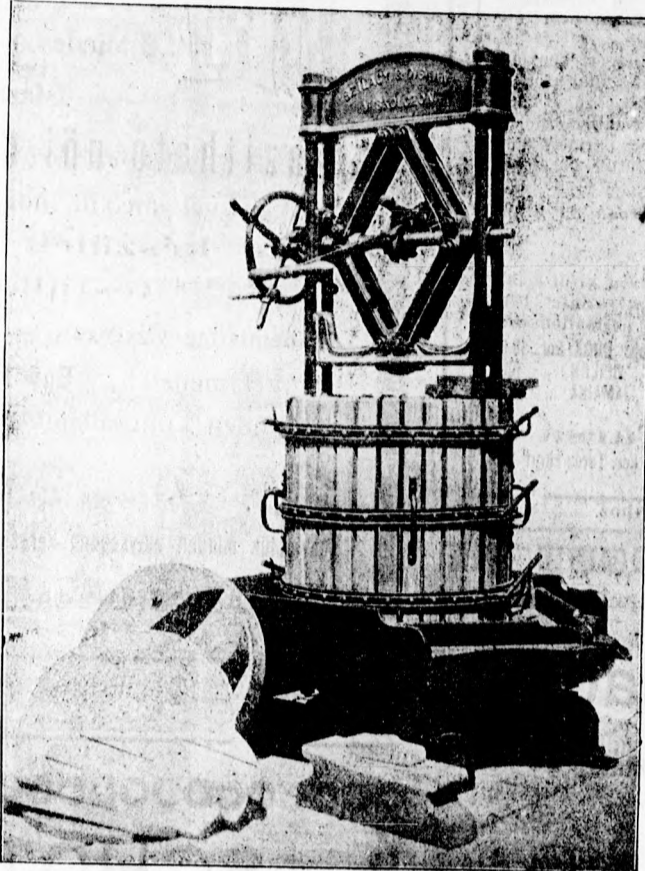
Varrógépek bel- és külföldi elsőrendű gyárakból havi 6-8 koronás részletfizetésre.

Tessék árjegyzéket kérni. Ugyanők magas jutalék mellett felvételnek.

MIKLÓS és TÁRSA
 varrógép kerékpár és alkatrész nagykereskedők
 BUDAPEST, VII., József-körut. 59. sz.

1902. orsz. gazd. kiállítás, „Pozsony”; I-ső díj, aranyérem;

1902. borászati kiállítás, Eger: I-ső díj, díszoklevél és aranyérem

Bor-sajtók

„Kincsem”, „Hegyalja”, „Könyök szerkezetű”, „Mabille”, és „Acélorsós”, a hegyaljai bortermelők legkedveltebb borsajtói.

Legújabb rendszerű **KFTTÓS KOSARU SAJTÓK** nagyüzemi préscéshez.

FŐELŐNYE:

A must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezeles! Óriási erőfejlesztés! A törköly egy darabban és könnyen kivethető! Egy ember által könnyen kezelhető.

Szőlőszűk és bogozók.

„Villám” legújabb centrifugális bogozó és zuzogópek.

Szilági és Diskant

gépgyára
MISKOLCZON.

Árjegyzék ingyen.

Ikt. 4433.

1904.

HIRDETMÉNY.

A tapolczai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik: miszerint a balaton-szentgyörgy-keszthely h. é. vasut keszthely-tapolczai vonala számára az alább megnevezett határokon kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszínére a következő határnapok tüzetnek ki, ugymint: Tapolcza, Raposka és Szigliget községekre nézve **1904. augusztus hó 23-án délelőtti 9 óra**: Tapolcza vasuti állomásra Nemes-Vita és Balaton-Ederics községekre nézve **1904. augusztus hó 24-én délelőtt 9 óra** Balaton-Ederics vasuti állomásra.

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjesszék, különben a kisajátítás és a felvett térfogat, ugy a feljegyzett szolgáltnak és jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok, kik a fentebbi határokon a fentemlitettek számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármi czim alatt igényt tartanak, ezeket **1904. évi október 5-ig** ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsék, minthogy a később jelentkezők észrevételeire és igényeire semmi tekintet nem lévén a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, akinek nevére és amely összegre az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felölkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátított területről hivatalból lefognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthező.

Kelt Tapolczán, 1904. július 22.

Dr. Ruff, kir. aljbiró.

A „kávé király”-hoz

Aki nagyon jó zamatu és illatu kávét kedvel, az csakis „KIRÁLY-KÁVÉ”-t vegyen, mely a legjobb fajta kávészemleből áll s egy még eddig nem létezett módszer szerint van pörköltve. Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávéismerő ki egyszer megízleli, más kávét nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb cikk, melyből a finom zamatu s illat azonnal elillan, valamint minden izt s szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávét lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1 kilogrammos doboz	4 korona	80 fillér.
2 „	9 „	— „
4 „	14 „	20 „

Ezen különleges pörkölt kávé kivül ajánljuk a következő nyers fajokat szintén bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra:

1 postacsomag 5 kilogr. legfinomabb.	CUBA kor.	13.50
1 „ „ 5 „ „	CEYLON	12.-
1 „ „ 5 „ „	JAMAICA	11.20

Biró és Társa
A „kávé királyhoz”. Budapest VII. ker. Teréz-körút 2/b.

A „kávé király”-hoz.

A hölgyvilág részére!!

Minden t. hölgy saját maga, minden divat szerint, fáradtság nélkül készítheti ruháját az igazítható női derék-szabászati készülék segítségével anélkül, hogy a szabászati rajzot megtanulta volna.

Ez a készülék minden testalkat részére szabályozható.

Akadémiailag vizsgázott. Számos elismerő-irat.

Utánvét mellett! Egy készülék ára 3 korona. Utánvét mellett! Minden kulturállamban törvényesen védve és szabadalmazva.

Guschelbauer Antal,
Sopron.
Magyarzatot ingyen küldök.

24-52
Képviselők minden helységben kerestetnek.

Tüzifa eladás.

I. Bükkfa házhoz szállítva	34 kor.
II. „ „ „	31 „
I. Cserfa „	34 „
II. „ „ „	31 „

Az erdőben átvéve a bükkfa 8 koronával, a cserfa 6 koronával olcsóbb.

FRANK BERNÁT
Tapolcza.

A fuvar a fa átvételénél a fuvarosnak fizetendő ki.

SCHOTTOLA ERNŐ

BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 2. szám.

A KÜSZÖBÖN LEVŐ PERMETEZÉSI IDÉNYRE AJÁNLOK:

Simplex, *Urania* és *Vermorel* permetezőt,

„EGYSZERÜSÉG” szénképegezőt — Acetylen molylámpát,

MOLYFECSKENDŐK

és minden a szőlészet és pincészetekhez szükséges anyagok és eszközök.

Kimerítő árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Jorgó János
órási gyári raktár Wien III/4. Rennweg Nr. 75 B

Levelezéssel elegendő, hogy gazdagon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkaphassa, a csó bevásárlás céljából. Az üzleti eljárás szigorúan tisztességes, részvétel teljesen kizárva.

Órajavítási műhely.

Mindennemű zseborába új rugó helyezése 40 kr. Minden vásárolt vagy javított óraért kezesseget vállalok. Kivonat a nagy árjegyzékből:

7787. sz. legolcsóbb legjobb strapaczióra nickeltokban 36 órai járással	2 frt. 30
8039. sz. valódi ezüst pánczellánéz 15 gr. 1 frt.	
7858. sz. ezüst remontoir, dupla fedél	5
7989. sz. Ingaóra ütőművel 2 sulyal 130 cm. magas	11 50
7929. sz. Jó ebresztő óra	1 20

Szíveskedjék nevemre és házszámomra 75/B, pontosan figyelni.

Ne vegyen hangszer t mig

Reményi Mihály
mű-hangszerész

legujabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldeték

Budapestről,
Király-utca 44/I.

Jónak, a jobb az ellensége.

Tényleg a legjobb az eddig használatban levő szappan, szóda, por, stb. anyagoknál vászon és pamut ruháncmük mosására. a Schicht által ujonnan feltalált mosó kivonat,

„Asszonydicséret”

védjeggyel, a ruha beáztatására.

Előnyök:

1. Az eddig szükséges volt mosási időt a felére csökkenti.
2. Fáradtságot a negyedére.
3. A szóda használatát teljesen fölöslegessé teszi.
4. Minthogy tisztább, tehát fehérebbé is varázsolja a ruhát.
5. Ugy a kezeknek, mint a ruhának teljesen ártalmatlan, amiért az alant jegyzett czég kezesseget vállal.
6. Rendkívül kiadósága folytán olcsóbb, minden más mosószernél.

Néikülözhetetlené válik minden háziasszony és mosónőnél egy egyszeri kísérlet után.

Mindenütt kapható

Schicht György, Aussig.
A legnagyobb gyár a maga nemében, az európai szárazföldön

Nyomatott Löwy B. gyorssajtóján Tapolczán.